O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
T.S. Sharipov
2024 yil “ 29 ” 08

STATISTIKA
FANI BO‘YICHA

SILLABUS

Kechki bo‘lim uchun

Bilim sohasi:	**400 000**	– Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	**410 000**	– Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishlari:	**60410100**	– Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo‘yicha)
	60412700	– Baholash ishi

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Ikkinchi va kechki talim bo`limi
60410100 – Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)
60412700 – Baholash ishi

Fan nomi:	Statistika
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	STAT205
Yil:	2
Semestr:	3
Ta'lim shakli:	Kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	5
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarda bozor iqtisodiyoti sharoitida statistikaning nazariy, uslubiy va amaliy masalalarini har taraflama o'rgatish, bozor hodisalari o'rtasidagi sabab-oqibat bog'lanishlarini ochish uchun korrelyatsion-regression tahlilni qo'llay olish, statistik kuzatish natijasida olingan ma'lumotlarni kompyuter dasturlari yordamida yechish, olingan natijalar bo'yicha xulosa va takliflar qilish hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilishda yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Iqtisodiyot nazariyasi
2.	Ekonometrika

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Statistika predmeti va metodining o'ziga xos xususiyatlari; ommaviy hodisa, uning muhim belgilari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	statistika usuli; statistik tadqiqot va uning bosqichlarini bilishlari lozim;

➢ fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Mualliflar:	G`apparov A. – SamISI, "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrasi o'qituvchisi.
E – mail:	gapparovazim@sies.uz.
Tashkilot:	SamISI "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrasi
Taqrizchilar:	**Pardaev M.Q.-** SamISI "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrasi professori, p.f.d., **Arabov N.U.–** Samarqand Davlat universiteti dotsenti, i.f.n. (turdosh OTM)

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ 1)

Mazkur Sillabus "Iqtisodiy tahlil va stastistika" kafedrasining 2024 yil 24 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i	I. Shodmonov
Bo`lim boshlig`i	R.D. Samandarov
Kafedra mudiri	A.N.Xoliqulov
Tuzuvchi	A.Q.Gapparov

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- ftarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;

TN3	hozirgi zamon O'zbekiston Respublikasi Davlat statistikasi va xalqaro statistika; statistik kuzatishning mohiyati va ahamiyati; statistik kuzatishni tashkil etish tamoyillari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN4	Variatsiya ko'rastkichlarini hisoblashni; asimmetriya koeffitsenti va uni aniqlash tartibini; uning mohiyati va darajasini miqdoriy baholashni; tanlama kuzatish, uning mazmuni, qo'llanish sabablari va afzalliklarini; tanlama reprezentativligini ta'minlovchi tanlash usullarini; korrelyation-regression tahlil usullarini qo'llash shart-sharoitlarini bilishi va ulardan foydalana olishi kerak.
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Aholi tabiiy harakati ko'rsatkichlari: umumiy, xususiy va maxsus ko'rsatkichlari; aholining mexanik harakati ko'rsatkichlari; aholi harakatining mutloq va nisbiy ko'rsatkichlari; o'rtacha umr ko'rish ko'rsatkichlari; aholining kelajakdagi sonini bashoratlash (prognozlash); aholining istiqboldagi sonini hisoblash global va yoshini siljitish usullari yordamida hisoblash va amaliyotda qo'llash ko'nikmalariga ega bo'ladi;
TN6	Milliy boylik to'g'risida tushunchasi, uning hajmi, tarkibi va dinamikasi; asosiy kapital tasnifi, baholash va amortizatsiya ajratmalarini hisoblash usullari; asosiy fondlarning holati, harakati va ulardan foydalanish ko'rsatkichlari; aylanma mablag'lar, ularning mazmuni va tarkibi; aylanma fondlardan foydalanish samaradorligi ko'rsatkichlari aniqlay oladi;
TN7	Iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilishda statistik ko'rsatkichlarni qo'llash; statistik ko'rsatkichlarni tahlil qilishni biladi;
TN8	Statistik ko'rsatkichlarning ijobiy va salbiy oqibatlarini statistik baholash; statistik ma'lumotlar natijalarini prognoz qilish malakalariga ega bo'ladi.

Fan mazmuni		
	Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	**Ajratil-gan soat**
M1	Statistikaning predmeti, usullari va statistik kuzatish	2
M2	Statistik jamlash va guruhlash	2
M3	Statistika ko'rsatkichlari	2
M4	O'rtacha miqdorlar	2
M5	Variatsiya ko'rsatkichlari	2
M6	Statistik tadqiqotlarda tanlab kuzatish	2
M7	Xodisalar o'rtasidagi bog'lanishlarni statistik o'rganish	2
M8	Dinamikani statistik o'rganish usullari	2
M9	Iqtisodiy indekslar	2
M10	Aholi statistikasi	2
M11	Mehnat bozori statistikasi	2
M12	Makroiqtisodiy ko'rsatkichlar tizimi	2
M13	Milliy boylik statistikasi	2
M14	Moliya va davlat budjeti statistikasi	2
M15	Aholi turmush darajasi statistikasi	2

	JAMI:	**30**
	Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Statistik kuzatish ma'lumotlarini qabul qilish va tekshirish usullari	2
A2	Statistik ma'iumotlarni jamlash va guruhlash va jadval va grafiklarda aks ettirish.	2
A3	Statistika ko'rsatkichlarini ifodalash shakllari	2
A4	Statistik ma'lumotlarning o'rtacha miqdorlarini aniqlash	2
A5	Variatsiya koeffitsientini hisoblash zaruriyati	2
A6	Statistik tadqiqotlarda tanlab kuzatishning qo'llanilishi	2
A7	O'zaro bog'lanishlarni statistik o'rganish usullari	2
A8	Dinamika qatorlarining tahlil ko'rsatkichlari.	2
A9	Iqtisodiy indekslarning tasniflanishi (klassifikayasi)	2
A10	Aholining harakat ko'rsatkichlari statistikasi	2
A11	Mehnat resurslari va ularning harakat ko'rsatkichlari.	2
A12	Makroiqtisodiy ko'rsatkichlar hisoblash usullsri.	2
A13	Milliy boylik tarkibi va dinamikasi	2
A14	Moliyaning makroiqtisodiy ko'rsatkichlari	2
A15	Aholi turmush darajasi tavsiflovchi ko'rsatkichlar tizimi	2
	JAMI:	**30**

	Mustaqil ta'lim (MT)	**Ajratil-gan soat**
MT1	Statistikaning paydo bo'lish tarixi va rivojlanishi.	2
MT2	Statistikaning o'ziga xos umum-ilmiy va maxsus usullari.	4
MT3	Statistik kuzatishning dasturiy–uslubiy va tashkiliy masalalari.	2
MT4	Statistik hisobot, registr va maxsus tashkil etiladigan statistik kuzatishlar.	4
MT5	Statistik hisobot, registr va maxsus tashkil etiladigan statistik kuzatishlar.	4
MT6	Statistik guruhlash usuli, uning ijtimoiy-iqtisodiy hodisalar vajarayonlarni o'rganishda ahamiyati.	4
MT7	Statistik ko'rsatkichlarga qo'yilgan asosiy talablar: miqdorlarning ishonchliligi, taqqoslama holati va aniqligi.	4
MT8	O'rtacha miqdorlarni qo'llashning asosiy shartlari.	4
MT9	O'rtacha miqdorlarning tasnifi: analitik va tuzilmaviy o'rtachalar.	4
MT10	Tuzilmaviy o'rtachalardan statistik tadqiqorlarda foydalanilishi	4
MT11	Tanlama to'plamni tashkil qilish usullari.	2
MT12	Kichik tanlama kuzatish mohiyati va uning o'ziga xos xususiyatlari.	2
MT13	Korrelyatsion-regression tahlil – o'zaro bog'lanishlarni statistik o'rganish usullari.	4
MT14	Dinamika tendensiyalarini aniqlash usullari.	2
MT15	Mavsumiylik to'g'risida tushuncha va uni baholash.	4
MT16	Iqtisodiy indekslarning tasniflanishi (klassifikayasi).	2
MT17	Dunyo aholi dinamikasi va istiqboldagi sonini prognozlash.	2
MT18	Korxonalarda xodimlar statistikasi ko'rsatkichlari.	4
MT19	Milliy hisoblar tizimida ishlab chiqarish sohasini chegaralash.	4
MT20	Asosiy kapital tasnifi, baholash va amortizatsiya ajratmalarini hisoblash usullari.	4
MT21	Aylanma mablag'lar, ularning mazmuni va tarkibi.	4
MT22	Davlat budjeti daromadlari va xarajatlari statistikasi.	4
MT23	Kredit hajmi va dinamikasini statistik jihatdan o'rganish.	4
MT24	Baho statistikasi, uning asosiy vazifalari va ko'rsatkichlari.	4
MT25	Pulning qadrsizlanishi, milliy valyuta xarid quvvatining o'zgarishi.	4
MT26	Aholining daromadlari bo'yicha tabaqalanishi.	4
	JAMI	**90**

	Asosiy adabiyotlar
1.	Shodiev X. va Xabibullaev I. Statistika: darslik.–T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2019.-454 b.
2.	Xudayberdiev U.X. Statistika. O'quv qo'llanma. Samarqand, SamISI, 2019.
3.	Xudayberdiev U.X., Xoliqulov A.N., Babanazarova S.A. Statistika. Darslik. Samarqand, SamISI, 2022.
	Qo'shimcha adabiyotlar
1.	O'zbekiston Respublikasi qonuni: Rasmiy statistika to'g'risida. 2021 yil 11 avgustda qabul qilingan.
2.	O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika qo'mitasi faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2017 yil 31 iyuldagi PQ-31655 qarori.
3.	Soatov N., Nabiyev X., Nabiyev D., Tillaxo'jayev S. Statistika. Darslik. T.: TDIU, 2009y.
4	Abdullayev Yo., Pardayev M.Q., Xudoyberdiyev U., Aliyev B. Statistika. O'quv qo'llanma. "Iqtisod-moliya", 2011y.
5	Xudayberdiyev U. va boshqalar. Statistika, O'quv-uslubiy qo'llanma. I-qism, Samarqand, SamISI 2011.
6	Xudayberdiyev U. va boshqalar. Statistika, O'quv-uslubiy qo'llanma. II-qism, Samarqand, SamISI 2014.
7	Статистика. Учебник./ под ред. И.И. Елисеевой. - М.:Проспект, 2010.